

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Ndob/66/2024
Identifikačné číslo spisu:	4324202248
Dátum vydania rozhodnutia:	27.03.2025
Meno a priezvisko:	Mgr. Soňa Pekarčíková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:4324202248.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Sone Pekarčíkovej a členiek senátu JUDr. Beaty Miničovej a JUDr. Jaroslavy Fúrovej, v právnej veci žalobcu: A. F., narodený XX. H. XXXX, XXX X X J. XXX, zastúpeného: Občianske združenie OPOS, A. Hlinku 1084/24A, 914 01 Trenčianska Teplá, IČO: 51 147 688, proti žalovanému: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., Pribinova 25, 824 96 Bratislava, IČO: 35 792 752, zastúpeného: Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., Kubániho 16, 811 04 Bratislava, IČO: 47 233 516, o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, o určenie neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy, vedenej na Mestskom súde Bratislava III pod sp. zn. 81Cb/137/2024, o nesúhlase Mestského súdu Bratislava III s postúpením sporu Okresným súdom Levice, takto

rozhodol:

P r í s l u š n ý m súdom na prejednanie a rozhodnutie sporu je Okresný súd Levice.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Levice listom zo dňa 30. októbra 2024 (č. l. 138 spisu) postúpil spis Mestskému súdu Bratislava III ako súdu miestne príslušnému v zmysle § 43 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“), a to s poukazom na uznesenie Krajského súdu v Nitre č. k. 8CoCsp/20/2024-118 zo dňa 9. októbra 2024 (ďalej aj ako „rozhodnutie krajského súdu“) v spojení s rozsudkom Okresného súdu Bratislava V sp. zn. 1CbZm/29/2018-126 zo dňa 4. júna 2019 (ďalej aj ako „rozhodnutie okresného súdu“), kde bolo konštatované, že žalobca nemá postavenie spotrebiteľa, z dôvodu, že v záhlaví zmluvy je žalobca označený IČO-m a sídlom a podpísaním zmluvy potvrdil, že úver mu bol žalovaným poskytnutý na podnikateľskú činnosť.

1.1. Krajský súd v Nitre svojím rozhodnutím č. k. 8CoCsp/20/2024-118 zo dňa 9. októbra 2024 zrušil uznesenie Okresného súdu Levice č. k. 17Csp/20/2024-41 zo dňa 26. júla 2024, ktorým okresný súd o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia rozhodol tak, že uložil žalovanému povinnosť zdržať sa použitia Dohody o zrážkach zo mzdy zo dňa 22. septembra 2013 zo zmluvy č. 178272-52064 zo dňa 20. septembra 2013 a to až do právoplatného skončenia konania vo veci samej o určenie, že dohoda o zrážkach zo mzdy je neplatná (výrok I.) a vo zvyšku súd návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol (výrok II.).

1.2. Krajský súd ako dôvodnú vzhliadol námietku miestnej nepríslušnosti súdu vznesenú žalovaným pri jeho prvom procesnom úkone - v odvolaní. Krajský súd uviedol, že v danom prípade žalobca založil svoju žalobu o určenie neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy, ako i návrh na nariadenie neodkladného opatrenia na jeho spotrebiteľskom postavení, ktoré mu podľa neho prislúchalo. Z dôvodu, že voči (u) svojej osobe žalobca usudzoval spotrebiteľský charakter využil možnosť uplatnenia osobitnej alternatívnej miestnej príslušnosti podľa § 19 písm. d) CSP t. j. svoj nárok neuplatnil na všeobecnom súde žalovaného, ale postupom podľa § 19 písm. d) na súde, v ktorého obvode má on adresu trvalého pobytu, keďže je spotrebiteľom, ak ide o spotrebiteľský spor alebo o konanie v sporoch týkajúcich sa spotrebiteľského rozhodcovského konania. Odvolací súd uviedol, že v konaní pred súdom prvej inštancie (v rámci jeho konania o neodkladnom opatrení) sa javila existencia spotrebiteľského postavenia žalobcu, a teda aj existencia spotrebiteľského charakteru sporu, z dôvodu čoho nebol vylúčený ani postup žalobcu podľa § 19 písm. d) CSP.

Žalovaný pre podporu svojej odvolacej námietky o nedostatku miestnej príslušnosti súdu prvej inštancie, poukázal pri svojom prvom úkone na rozhodnutie Okresného súdu Bratislava V, sp. zn. 1CbZm/29/2018 zo dňa 4. júna 2019. Z obsahu rozhodnutia je zrejmé, že v danom konaní si žalovaný i voči žalobcovi uplatňoval nárok zo zmenky vystavenej v súvislosti so zabezpečením plnenia Zmluvy o revolvingovom úvere č. 178272-52064 zo dňa 20. septembra 2013, v súvislosti s ktorou bola uzatvorená i dohoda o zrážkach zo mzdy, ktorej neplatnosti sa žalobca v tomto konaní domáhal. V uvedenom rozhodnutí Okresný súd Bratislava V, posudzoval postavenie žalobcu (v danom konaní v postavení žalovaného v 1. rade). V bode 13. odôvodnenia, na ktoré poukazoval i žalovaný v podanom odvolaní, okrem iného uviedol, že Zmluvu o revolvingovom úvere uzavreli dvaja podnikatelia v súvislosti s ich podnikateľskou činnosťou a priamo zo zmluvy vyplýva, že išlo o obchodnoprávny vzťah.

Krajský súd uzavrel, že z vyššie uvedeného je zrejmé, že o postavení žalobcu, už bolo rozhodnuté v inom rozhodnutí, v ktorom bolo uvedené, že postavenie spotrebiteľa mu nepatrí. Uvedená skutočnosť má vplyv na miestnu príslušnosť súdu prvej inštancie, v tom zmysle, že ak žalobca nemá postavenie spotrebiteľa, neprislúcha mu osobitná alternatíva miestna príslušnosť podľa § 19 písm. d) CSP, ktorá inak modifikuje všeobecnú miestnu príslušnosť podľa § 13 CSP. Inak povedané, ak bolo preukázané, že žalobca nemá postavenie spotrebiteľa, neprislúchala mu možnosť uplatnenia alternatívnej miestnej príslušnosti podľa § 19 písm. d) CSP, resp. mal možnosť uplatniť svoj nárok výlučne na všeobecnom súde žalovaného podľa § 13 CSP. Odvolací súd námietku žalovaného o tom, že v danom prípade vo veci konal a rozhodol súd, ktorý nie je miestne príslušný vzhliadol ako dôvodnú, v dôsledku čoho ako dôvodnú označil i s tým súvisiacu námietku ohľadom toho, že vo veci nerozhodoval príslušný (zákonný) sudca. Z dôvodu, že v danom prípade neboli naplnené všetky procesné podmienky konania, krajský súd uznesenie súdu prvej inštancie, ktorým sa rozhodovalo o návrhu žalobcu na nariadenie neodkladného opatrenia, podľa § 389 ods. 1 písm. a) CSP zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie.

2. Mestský súd Bratislava III s postúpením sporu nesúhlasil a súdny spis podľa § 43 ods. 2 CSP predložil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) na rozhodnutie o kauzálnej príslušnosti. Nesúhlas s postúpením odôvodnil tým, že v danom spore nie je založená kauzálna príslušnosť Mestského súdu Bratislava III podľa ustanovenia § 22 písm. a) CSP a nejedná sa o obchodnoprávny spor. Má za to, že zo zmluvy o úvere nemožno bez ďalšieho vyvodíť záver, že žalobca v zmluvnom vzťahu nevystupoval ako spotrebiteľ. Samotná skutočnosť, že žalobca je v uvedenej úverovej zmluve označený okrem iného aj údajmi zo živnostenského registra a že úver je podľa zmluvy poskytnutý na podnikateľské účely v zásade nevylučuje spotrebiteľský charakter sporu a spotrebiteľský charakter záväzkového vzťahu. Mestský súd Bratislava III v tejto súvislosti poukazuje na uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Obdo/14/2017 a 3Obdo/37/2017.

2.1. Mestský súd Bratislava III ďalej zdôvodnil, že pri rozhodovaní súdu o neodkladnom opatrení sa dokazovanie nevykonáva, súd rozhoduje len na základe skutočností, ktoré žalobca osvedčí a pre stanovenie príslušnosti súdu je potom rozhodujúci obsah žaloby, teda to, ako spor označí žalobca a akej súdnej ochrany sa domáha. Uviedol, že z obsahu spisu vyplýva, že žalobca sa domáha určenia neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy s poukazom na § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka, t. j. domáha sa pre seba ochrany, ktorá prináleží spotrebiteľom. Rovnako tak žalobca uskutočnil voľbu

miestne príslušného súdu na konanie o jeho žalobe podľa § 19 písm. d) CSP, teda žalobca vybral súd v obvode ktorého má žalobca v postavení spotrebiteľa adresu trvalého pobytu a zároveň vo formulári, prostredníctvom ktorého bola žaloba podaná, žalobca označil oblasť právnej úpravy tak, že sa má jednať o záväzky zo spotrebiteľských zmlúv. Je preto podľa Mestského súdu Bratislava III nesporné, že žalobca sa domáha ochrany, ktorá prináleží spotrebiteľom, a preto by na konanie mal byť príslušný Okresný súd Levice a nie Mestský súd Bratislava III, ktorý je kauzálny príslušný na rozhodovanie obchodnoprávných sporov. Následne to, či vzťah medzi stranami sporu má spotrebiteľský charakter vyhodnotí súd po vykonanom dokazovaní pri rozhodovaní v merite veci. Na podporu svojej argumentácie Mestský súd Bratislava III poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Ndob/4/2024 zo dňa 30.05.2024, podľa ktorého „Na stanovenie súdnej príslušnosti je vždy významný obsah žaloby, ktorý formuluje žalobca, teda i to akej súdnej ochrany sa domáha. V rámci posudzovania dôvodnosti nesúhlasu s postúpením veci a určenia príslušného súdu, podľa toho či ide o spotrebiteľský, obchodnoprávny, či občianskoprávny vzťah podľa najvyššieho súdu vychádzajúc z vyššie uvedených rozhodnutí „nejde o prejudikovanie meritórneho rozhodnutia vo veci samej, ale o skutočnosti odôvodňujúce určenie miestnej príslušnosti ako podmienky konania všeobecného súdu. Ak sa žalobca stavia do pozície spotrebiteľa a ak je toto tvrdenie sporné, je úlohou protistrany dokázať opak, a následne povinnosťou súdu si po vykonanom dokazovaní zodpovedať predbežnú otázku, či považuje vec za konanie so spotrebiteľom“. (obdobne v uznesení sp. zn. 4Ndc/9/2022 a sp. zn. 4Ndc/12/2022)

3. Podľa § 13 CSP, na konanie v prvej inštancii je miestne príslušný všeobecný súd žalovaného, ak nie je ustanovené inak.

4. Podľa § 15 CSP, všeobecným súdom právnickej osoby je súd, v ktorého obvode má právnická osoba adresu sídla.

5. Podľa § 19 písm. d) CSP, popri všeobecnom súde žalovaného je na konanie miestne príslušný aj súd, v ktorého obvode má adresu trvalého pobytu žalobca, ktorý je spotrebiteľom, ak ide o spotrebiteľský spor alebo o konanie v sporoch týkajúcich sa spotrebiteľského rozhodcovského konania.

6. Podľa § 22 písm. a) CSP, na konanie v obchodnoprávných sporoch je príslušný Mestský súd Bratislava III pre obvod Krajského súdu v Bratislave.

7. Podľa § 41 CSP súd skúma miestnu príslušnosť iba na námietku žalovaného uplatnenú najneskôr pri prvom procesnom úkone, ktorý mu patrí; výlučnú miestnu príslušnosť skúma aj bez námietky na začiatku konania.

8. Podľa § 43 ods. 1 CSP, ak súd postupom podľa § 40 a 41 zistí, že nie je príslušný, bezodkladne postúpi spor príslušnému súdu bez rozhodnutia a upovedomí o tom žalobcu. Žalovaného upovedomí len vtedy, ak mu už bola žaloba doručená.

9. Podľa § 43 ods. 2 CSP, ak súd ktorému bol spor postúpený, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súdy viazané.

10. Podľa § 471c CSP (v znení účinnom od 1. júna 2023), konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončia na súdoch vecne a miestne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023; to neplatí, ak podľa osobitného predpisu výkon súdnictva predchádza z vecne a miestne príslušného súdu na iný súd.

11. Podľa § 2 ods. 12 zákona č. 371/2004 Z. z., sídlom Okresného súdu Levice je mesto Levice; jeho obvod tvorí územný obvod okresu Levice.

12. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd spoločne nadriadený Okresnému súdu Levice a

Mestskému súdu Bratislava III, vzhľadom na predloženie nesúhlasu Mestského súdu Bratislava III s postúpením mu veci Okresným súdom Levice v zmysle ust. § 43 ods. 2 CSP tento nesúhlas prejednal a dospel k záveru, že nesúhlas Mestského súdu Bratislava III s postúpením je dôvodný a príslušným súdom na prejednanie a rozhodnutie sporu je Okresný súd Levice.

13. Zákonom č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov došlo k zavedeniu kauzálnej príslušnosti v obchodnoprávných sporoch, keď pre obchodnoprávnu agendu v zmysle § 22 písm. a) CSP je od 1. júna 2023 kauzálne príslušný Mestský súd Bratislava III pre obvod Krajského súdu v Bratislave, ak v tomto obvode má žalovaný ako právnická osoba adresu sídla. Pre spotrebiteľské spory zase platí, že ich môže rozhodovať všeobecný súd žalovaného (súd v obvode ktorého má žalovaný sídlo, či miesto podnikania, či trvalý pobyt - fyzická osoba nepodnikateľ). V prípade spotrebiteľského sporu proti žalovanému so sídlom, miestom podnikania v obvode Krajského súdu v Bratislave by všeobecným súdom bol Mestský súd Bratislava IV. Popri všeobecnom súde žalovaného je na prejednanie spotrebiteľského sporu príslušný podľa § 19 písm. d) CSP aj súd, v ktorého obvode má adresu trvalého pobytu žalobca, ktorý je spotrebiteľom. Ide o tzv. alternatívnu príslušnosť (danú na výber) v spotrebiteľských sporoch, pričom výber medzi všeobecným súdom žalovaného a súdom uvedeným § 19 písm. d) CSP realizuje žalobca podaním návrhu na vybratý súd. Žalobca túto voľbu meniť nemôže a žalovaný nemá možnosť túto voľbu žalobcu namietat ibaže by bola žaloba podaná na nepríslušný súd, teda že nie je možné aplikovať príslušnosť na výber danú podľa § 19 CSP. V danom prípade žalobca označujúc vzájomný vzťah so žalovaným za spotrebiteľský a seba označujúc za spotrebiteľa, vykonal voľbu súdu podľa § 19 písm. d) CSP, pretože žalobu podal na Okresný súd Levice, teda súd v ktorého obvode má adresu trvalého pobytu žalobca, ktorý je spotrebiteľom.

14. Z obsahu spisu vyplýva, že Okresný súd Levice postúpil vec Mestskému súdu Bratislava III v zmysle kasačného uznesenia Krajského súdu v Nitre č. k. 8CoCsp/20/2024-118 zo dňa 9. októbra 2024, v ktorom odvolací súd námietku žalovaného o tom, že v danom prípade vo veci konal a uznesením č. k. 17Csp/20/2024-41 zo dňa 26. júla 2024 rozhodol Okresný súd Levice, ktorý nie je miestne príslušný vzhľadom ako dôvodnú, v dôsledku čoho odvolací súd toto uznesenie súdu prvej inštancie, ktorým sa rozhodovalo o návrhu žalobcu na nariadenie neodkladného opatrenia, podľa § 389 ods. 1 písm. a) CSP zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie.

Najvyšší súd prioritne uvádza, že je potrebné rozlišovať predovšetkým medzi miestnou príslušnosťou a kauzálnou príslušnosťou, v ktorej súvislosti je podstatnou skutočnosť, že rozhodnutím súdu sa nedostatok miestnej príslušnosti zhojí, avšak pri nedostatku kauzálnej príslušnosti (s výnimkou kauzálnej príslušnosti v obchodnoprávných sporoch) sa tento nedostatok nikdy zhojiť nemôže.

V zmysle ust. § 40 CSP, súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania; kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných sporoch súd skúma iba do otvorenia pojednávania alebo predbežného prejednania sporu. Z uvedeného ustanovenia (veta za podkočiarkou) vyplýva, že zákon umožňuje v obchodných veciach prejednať vec aj na kauzálnu nepríslušnom súde pre prípad, že nedôjde k skúmaniu kauzálnej príslušnosti. Súčasne rozhodnutie súdu v konaní požíva väčšiu právnu silu, ako samotný okamih otvorenia pojednávania, či predbežného prejednania sporu. V predmetnej veci Okresný súd Levice rozhodol uznesením č. k. 17Csp/20/2024-41 zo dňa 26. júla 2024, ktorým rozhodnutím Okresný súd Levice založil svoju príslušnosť rozhodovať v predmetnom konaní.

15. Najvyšší súd vzhľadom na vyššie uvedené konštatuje, že nesúhlas Mestského súdu Bratislava III s postúpením veci Okresným súdom Levice je dôvodný, preto rozhodol tak, ako vyplýva z výroku tohto uznesenia. Na konanie v predmetnom spore, v ktorom sa žalobca považuje za spotrebiteľa je príslušný Okresný súd Levice, v obvode ktorého má žalobca trvalé bydlisko [§ 19 písm. d) CSP, § 2 ods. 12 zákona č. 371/2004 Z. z.].

Najvyšší súd záverom zdôrazňuje záväznosť svojho rozhodnutia, nakoľko o príslušnosti v predmetnej veci rozhodol vo výroku svojho uznesenia, pokiaľ Krajský súd v Nitre o príslušnosti, resp. nepríslušnosti Okresného súdu Levice v danej veci rozhodol iba v rámci odôvodnenia svojho uznesenia zo dňa 9. októbra 2024.

16. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.